Один цирковий гімнаст, — а всі ж добре знають, що вправи на трапеції, виконувані під самим куполом великих цирків, — найскладніше з усіх приступних людині вмінь, — спершу прагнучи сягнути досконалості, а згодом корячись невблаганній силі звички, надумав так улаштувати своє життя, щоб увесь час, день і ніч, поки циркові не треба переїздити, зоставатися на трапеції. Всі його, зрештою, дуже скромні потреби задовольняли служники, що, міняючи один одного, чатували внизу і в для цього й зробленому посуді подавали нагору й опускали все необхідне. Довколишнім такий спосіб життя не завдавав якогось великого клопоту, трохи заважало тільки те, що під час виконання решти номерів програми годі було приховати, що гімнаст залишався нагорі, і, дарма, що той сидів якнайсумирніше, глядачі час до часу поглядали на нього. Але дирекція вибачала це гімнастові, то був незрівнянний, неперевершений артист. Звичайно, зважали й на те, що він так живе не з примхи, а тільки заради щохвилинних тренувань, аби досконало володіти своїм мистецтвом.

А втім, нагорі було цілком стерпно, а влітку, коли навколо всього купола відчинялися вікна і разом із свіжим повітрям у морок приміщення потужно вливалося сонячне проміння, навіть гарно. Щоправда, гімнаст майже не спілкувався з людьми, — лиш іноді мотузяною драбиною до нього вибирався колега-гімнаст, і вони розмовляли, посідавши на трапецію й зіпершись на линви; часом крізь відчинене вікно кількома словами з ним перекидався робітник, що лагодив дах, або, перевіряючи аварійне освітлення верхньої галереї, кілька шанобливих, але малозрозумілих фраз йому гукав пожежник. А загалом його ніхто не турбував, і який-небудь службовець, пополудні ненароком заблукавши до порожнього цирку, спантеличено дивився, як на майже недосяжній для ока висоті, навіть не здогадуючись, що його хтось бачить, на трапеції вправляється або відпочиває гімнаст.

І отак жив би собі гімнаст без ніякого клопоту, якби не неминучі й украй прикрі для нього переїзди з місця на місце. Щоправда, імпресаріо дбав, аби на жодну зайву хвилину не подовжити гімнастових

страждань: для поїздок через місто використовували спортивний автомобіль, який по змозі вночі або вранці, коли ледь сіріло, мчав безлюдними вулицями з найвищою, та однак замалою для гімнастової нетерплячки швидкістю; коли ж їхали залізницею, гімнастові надавали ціле купе, де він, намагаючись хоч якось, дарма що жалюгідно, заступити свій звичний спосіб життя, подорожував на багажній полиці; в місті, куди цирк мав приїхати на гастролі, задовго до прибуття гімнаста в театральній залі вже підвішували трапецію, відчиняли навстіж усі двері, звільняли всі переходи, — і найкращою в житті імпресаріо була мить, коли гімнаст ставив нарешті ногу на мотузяну драбину і, як оком змигнути, злітав угору і знову вже висів на трапеції.

Та хоч як тішили імпресаріо переїзди, вони щоразу завдавали йому ще й жалю, бо, як не зважати на все інше, неодмінно роз'ятрювали гімнастову душу.

Одного разу вони їхали вдвох у поїзді, і гімнаст, лігши на багажну полицю, замріявсь, а імпресаріо притулився до шибки й читав книжку. Раптом він почув, що його стиха гукнули, і мерщій відірвався від сторінки. Кусаючи губи, гімнаст проказав, що для вправ йому треба мати не одну, як раніше, а дві трапеції, повішені поряд. Імпресаріо з цим одразу ж погодився. Проте гімнаст, немов не надавши ваги згоді імпресаріо й почувши натомість заперечення, сказав, що надалі він ніколи й за жодних обставин не виступатиме на одній трапеції. Уявивши, що це таки може статися, він аж затрусився. Збентежений і занепокоєний імпресаріо знову потвердив свою цілковиту згоду, мовляв, дві трапеції краще, ніж одна, і таке додаткове устаткування дасть навіть вищі прибутки, бо ж на ньому можна виробляти куди різноманітнішу продукцію. І тут гімнаст раптом заплакав. На смерть перелякавшись, імпресаріо скочив на ноги, питаючи, що сталося, і, не почувши відповіді, заліз на лаву, погладив артиста і притулив його обличчя до свого, тож йому по щоках потекли гімнастові сльози. Але тільки після численних запитань і ласкавих слів гімнаст, ридаючи, нарешті здобувся на відповідь: "Мати в руках лиш одну перекладину — хіба так можна жити!" Імпресаріо зразу стало легше заспокоювати

артиста, він пообіцяв, що вже на наступній станції зателеграфує про дві трапеції до міста, де гастролюватиме цирк, дорікав собі, що так довго змушував гімнаста працювати на одній трапеції, дякував йому і хвалив за те, що він нарешті звернув його увагу на цей недогляд. Мало-помалу імпресаріо врешті пощастило заспокоїти гімнаста, і він знову міг притулитися до шибки. Але в його душі спокою вже не було, з тяжким серцем він поверх книжки крадькома поглядав на артиста. Якщо одного разу його стали гнітити такі думки, то чи не буде їх і далі? Чи не посиляться вони згодом? Чи не загрожують життю цього великого артиста? І тут імпресаріо здалося, ніби він справді бачив, як під час начебто спокійного сну, яким закінчився плач, на гладенькім дитячім чолі гімнаста прорізалась перша зморшка.

(Переклав Петро Таращук)